

«Είναι απλώς συμμαθητής, φίλος, αυτό αρκεί»

Δράσεις για τη συμπερίληψη ατόμων με αναπτυξιακές διαταραχές στην «Ελληνογαλλική Σχολή Ευγένιος Ντελακρουά»

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΛΑΚΑΣΑ

«Και ξαφνικά μαθαίνεις ότι ο φίλος σου, ο συμμαθητής που κάθεται στο διπλανό θρανίο έχει μια αναπτυξιακή διαταραχή. Έχει, ας πούμε, δυσλεξία ή αυτισμό. Τι κάνεις, πώς συμπεριφέρεσαι; Αλλάζει η ματιά σου απέναντί του;» μου λέει η 17χρονη Στέλλα Σκουρολιάκου. Η Στέλλα, μαθήτρια της Β΄ Λυκείου, ανέλαβε χθες μαζί με τον συμμαθητή της Αινεία Χουντάλα να με «ξεναγήσουν» στην Εβδομάδα Συμπεριληπτικού Σχολείου που διοργανώνει αυτές τις ημέρες το σχολείο τους, η «Ελληνογαλλική Σχολή Ευγένιος Ντελακρουά». Η αμχανία των παιδιών στην αρχή έκδηλη, ο λόγος τους φιλτραρισμένος, καλλιεπής.

Ωστόσο δεν ήταν λίγες οι στιγμές που, μέσα από την κουβέντα με τα παιδιά, από λεπτομέρειες στη χρήση λέξεων και το ύφος, διαπίστωσα πόσο βιωμένη έχουν τη σημασία για αποδοχή του διαφορετικού και πόσο κρίσιμο για τη διαπαιδαγώγησή τους είναι το άνοιγμα του σχολείου σε δύσκολα κοινωνικά ζητήματα. «Στην αρχή, υπάρχει άγνοια και φόβος. Οσο περισσότερο βλέπεις τη διαφορετικότητα, πείτε τη νευροαπόκλιση ή σωματικό πρόβλημα, τόσο αλλάζεις», είναι τα λόγια της Στέλλας. «Πλέον δεν μας ξενίζει ένα παιδί με κάποια αναπτυξιακή διαταραχή ή με κάποιο κινητικό πρόβλημα. Είναι απλώς ένας συμμαθητής, ένας φίλος – αυτό αρκεί. Μαθαίνουμε να σεβόμαστε τις ιδιαιτερότητες, όχι να τις κρίνουμε. Οι επιστημονικοί όροι και τα εργαλεία μάθησης των παιδιών αυτών είναι για τους δασκάλους μας, όχι για εμάς», προσθέτει ο Αινείας.

Μεταξύ 12% με 14% είναι, σύμφωνα με την κ. Γούναρν, υπεύθυνη του γραφείου Συμπερίληψης της Ελληνογαλλικής Σχολής, το ποσοστό των νευροδιαφορετικών μαθητών και στις δύο εκπαιδευτικές βαθμίδες – δηλαδή, από το νηπιαγωγείο έως και το λύκειο. «Αρα είναι σημαντικό να δούμε πώς θα ενταχθούν τα παιδιά αυτά μέσα στην εκπαιδευτική διαδικασία, πώς θα αναπτύξουν τις δεξιότητές τους. Διότι όλα τα παιδιά έχουν ιδιαίτερες δεινότητες»,

Στην Εβδομάδα Συμπεριληπτικού Σχολείου που διοργανώνει αυτές τις ημέρες η «Ελληνογαλλική Σχολή Ευγένιος Ντελακρουά» υπάρχει έκθεση με φωτογραφίες διασήμων από όλο τον κόσμο οι οποίοι έχουν διαγνωσθεί με αναπτυξιακές διαταραχές.

«Μαθαίνουμε να σεβόμαστε τις ιδιαιτερότητες, όχι να τις κρίνουμε. Οι επιστημονικοί όροι και τα εργαλεία μάθησης είναι για τους δασκάλους μας, όχι για εμάς».

παρατηρεί στην «Κ» η κ. Γούναρν. Σε στενή συνεργασία με τον σύλλογο γονέων και κηδεμόνων, πέρυσι στη σχολή έγινε η αρχή με ένα πρότυπο εργαστήριο αφιερωμένο στο συμπεριληπτικό σχολείο. Πέρυσι, το σύνθημα ήταν «Δες το αλλιώς», φέτος το «Είναι δικαίωμά μου».

«Υλοποιούμε δράσεις όπως βιωματικά εργαστήρια, συζητήσεις με ειδικούς και με άτομα που αντιμετώπισαν αναπτυξιακές διαταραχές, με συμμετοχή από επαγγελματίες, εκπαιδευτι-

κό προσωπικό, γονείς, μαθητές, ανθρώπους της τέχνης και των γραμμάτων κατά τη διάρκεια όλου του σχολικού έτους. Ως κεντρικό γεγονός έχουμε την Εβδομάδα Συμπεριληπτικού Σχολείου. Φέτος, αποφασίσαμε συνειδητά να προσεγγίσουμε το θέμα από τη σκοπιά της νευροποικιλότητας, δηλαδή των διαφορετικών τρόπων με τους οποίους λειτουργεί και επεξεργάζεται τις πληροφορίες ο ανθρώπινος εγκέφαλος. Τι θα συνέβαινε αν εντοπίζαμε και αξιοποιούσαμε τα προτερήματα που πηγάζουν από αυτές ακριβώς τις διαφορές στους μαθητές μας; Αν δεν προσπαθούσαμε να “διορθώσουμε” τη νευροδιαφορετική μαθήτριά; Αν ο διαφορετικός τρόπος οργάνωσης ενός εγκέφαλου δεν θεωρείται μόνο έλλειμμα; Από τη σκοπιά της νευροποικιλότητας οι όποιες διαφορές δεν αποτελούν ελλείμματα, αντιθέτως

είναι μέρος της “κανονικότητας”, παρατηρεί η κ. Ιωάννα Σαββινίδου, φιλόλογος και διευθύντρια του λυκείου της Σχολής. «Δίνουμε προτεραιότητα στη φωνή των ίδιων των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν στην καθημερινότητά τους θέματα αποκλεισμού και αναδεικνύουμε τις εμπειρίες και τις γνώμες τους καθώς και το αναφαίρετο δικαίωμά τους στη συμπερίληψη», προσθέτει η ίδια.

Διάγνωση και αποδοχή

«Αυτό δεν σημαίνει ωστόσο ότι η “διάγνωση” ή η “αναπηρία” είναι λέξεις που πρέπει να αποκλείσουμε από το λεξιλόγιό μας. Η διάγνωση μιας αναπηρίας παρέχει στους ανθρώπους προστασία βάσει του νόμου και επιτρέπει, μεταξύ άλλων, στα παιδιά να έχουν στο σχολείο μια εκπαίδευση ή υποστήριξη που ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους», τονίζει, από την πλευρά

«Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, με εξαιρέσεις φυσικά, μοιάζει να μη συγχωρεί τη διαφορά στα παιδιά, ενώ οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν επιμορφωθεί κατάλληλα».

της, η Νάντια Κωνσταντίνου, δικηγόρος και υπεύθυνη για το θέμα αυτό από τον σύλλογο γονέων και κηδεμόνων. «Ένας γονιός έχει να αντιμετωπίσει μία χρονοβόρα διαδικασία με τις δημόσιες υπηρεσίες, μέχρι να γίνει διάγνωση. Στη διαδικασία αυτή πολλές εμπειρίες είναι τραυματικές, κυρίως για τα παιδιά αλλά και για τους γονείς. Χρειάζονται και εκείνοι δύναμη να παραδεχθούν ότι η διαφορετικότητα του παιδιού τους δεν είναι πρόβλημα. Υπάρχουν πολλά

στερεότυπα, ξέρετε. Από την άλλη, στα σχολεία υπάρχει φόβος και άγνοια. Υπάρχουν σχολεία εχθρικά που αντιμετωπίζουν τους μαθητές με αναπτυξιακές διαταραχές ως πρόβλημα. Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, με εξαιρέσεις φυσικά, μοιάζει να μη συγχωρεί τη διαφορά στα παιδιά, ενώ και οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν επιμορφωθεί πώς να “εξκλειδώνουν” τέτοια παιδιά. Δεν γνωρίζουν πώς να αναδεικνύουν τις δεξιότητές τους και να τις αξιοποιούν ως μέσο μάθησης, ενώ λένε –και εν μέρει το κατανοώ– “όλα εγώ θα τα λύσω;”» προσθέτει η αεικίνητη κ. Κωνσταντίνου. «Υπάρχουν πολλοί διάσημοι με αναπτυξιακές διαταραχές. Στην Εβδομάδα έχουμε έκθεση με φωτογραφίες διαφόρων, αλλά συνεχώς βλέπω να λείπουν οι φωτογραφίες με τους πιο ωραίους», λέει γελώντας στην «Κ», και... τρέχει να αντικαταστήσει τις «κλεμμένες» φωτογραφίες.

«Σαν μια πρόκληση»

«Είναι απαραίτητο οι εκπαιδευτικοί να επιμορφωθούν πάνω στα ζητήματα αυτά. Και ένας εκπαιδευτικός μπορεί να γίνει πολλαπλασιαστής για τους συναδέλφους του», σημειώνει η κ. Γούναρν. Ωστόσο, αρκεί μόνο η επιμόρφωση; «Ναι, καταλαβαίνω τι υπονοείτε. Χρειάζεται και ο εκπαιδευτικός να δει το ζήτημα των μαθητών με αναπτυξιακές διαταραχές σαν μια πρόκληση. Διότι όταν κατανοείς τον “διαφορετικό” μαθητή, γίνεσαι καλύτερος στη δουλειά σου», συμπληρώνει η κ. Σαββινίδου.

«Διάλεξα για το βιβλίο μου τις εκδόσεις Περισπωμένη. Ίσως γιατί μικρός έβαζα σε όλες τις λέξεις... περισπωμένες», διηγήθηκε στα παιδιά ο Γιάννης Πάσχος, συγγραφέας του «Χρονικό ενός δυσλεκτικού» (2022), στο οποίο περιγράφει τη δική του ιστορία. Ο συγγραφέας συγκίνησε μαθητές, γονείς, εκπαιδευτικούς με τον αυθορμητισμό και την ευθύτητά του, περιγράφοντας τη σχέση του με την οικειότητα του. Σημειώσει τούτο: «Αυτός που δεν κατανοεί το διαφορετικό γύρω του, δεν μπορεί να καταλάβει τα διαφορετικά κομμάτια του εαυτού του, και να ωριμάσει».